

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 18CoCsp/6/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8120204587
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 10. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Daniela Babinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8120204587.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Babinovej a členov senátu JUDr. Viery Kandrikovej a JUDr. Michala Boroňa v spore žalobkyne: K. M. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom E. Z. X., XXX XX O., zastúpenej: JUDr. Igor Šafranko, advokátskou kanceláriou so sídlom Sovietskych hrdinov 66, 089 01 Svidník, IČO: 31 954 448, proti žalovanému: 365.bank, a.s., so sídlom Dvořákovo nábřeží 4, 811 02 Bratislava, IČO: 31340890, zastúpeného: AK RELEVANS, s.r.o., so sídlom kancelárie Dvořákovo nábřeží 8A, 811 02 Bratislava, IČO: 47 232 471, o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 1.209,27 eura a určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 18.11.2020, č. k. 29Csp/70/2020-39, takto jednohlasne

rozhodol:

Zrušuje rozsudok vo výrokoch I. a III. a v rozsahu zrušenia vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol takto cit.:

„I. Žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia z a m i e t a.

II. U r č u j e, že zmluvná podmienka uvedená v zmluve o úvere č. XXXXXXXXXXXX, zo dňa 20.7.2011, v časti 4., bod 4.9., v znení:

„Zmluvné strany sa dohodli, že akékoľvek spory, ktoré vzniknú z tejto ZoÚ, vrátane sporov o jej vznik, platnosť a výklad, budú rozhodované v súlade s rozhodcovskou doložkou uvedenou v článku 10., II. Časti Všeobecných obchodných podmienok.“ je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

III. Vo vzťahu k výroku I. p r i z n á v a žalovanému voči žalobkyňi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

IV. Vo vzťahu k výroku II. p r i z n á v a žalobkyňi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.“

2. Citoval ust. § 9 ods. 2 a § 11 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov (ďalej len „ZoSÚ“), § 100, § 107 a § 451 Občianskeho zákonníka.

3. V odôvodnení súd prvej inštancie uviedol, že posudzoval obligatórne náležitosti zmluvy o úvere ako zmluvy o spotrebiteľskom úvere a dospel k záveru, že v predmetnej zmluve o spotrebiteľskom úvere absentuje údaj o všetkých predpokladoch použitých pre výpočet RPMN, a preto sa predmetný spotrebiteľský úver v súlade s ustanovením § 11 ods. 1 písm. a) ZoSÚ považuje za bezúročný a bez poplatkov, a teda žalobkyňi vznikla iba povinnosť vrátiť žalovanému istinu poskytnutého úveru. Z predložených listín zistil, že žalovaný na základe predmetnej úverovej zmluvy poskytol žalobkyňi úverové

prostriedky v celkovej výške 6.500 eur a žalobkyňa realizovala v jeho prospech úhrady vo výške 7.709,27 eura, teda má nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 1.209,27 eura. Nárok žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia vzhľadom na poslednú úhradu realizovanú 16.09.2013 považoval za premlčaný ako v subjektívnej, tak aj v objektívnej premlčacej dobe. V danom prípade pri posudzovaní vedomostí žalobkyne o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, v prospech koho k obohateniu došlo, z hľadiska § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka súd vychádzal zo dňa (dní), kedy splatila žalovanému úver, z ktorého požadovala vydanie bezdôvodného obohatenia pozostávajúceho zo splatených úrokov a poplatkov, a to bez ohľadu na skutočnosť, či skutočne vedela o prípadnej bezúročnosti a bezpoplatkovosti predmetného úveru a o tom, že sa bezdôvodne žalovaný obohacuje. Nepovažoval teda vôbec relevantné jej právne znalosti (platí zásada neznalosť zákona neospravedlňuje), teda nie je podstatné či vedela o príslušnej právnej úprave alebo judikatúre súdov, a teda či bola subjektívne schopná posúdiť uvedené skutkové okolnosti. V danom prípade sa teda žalobkyňa o skutkových okolnostiach bezdôvodného obohatenia dozvedela najneskôr 16.09.2013, kedy žalovanému zaplatila poslednú splátku úveru. V tejto súvislosti žalobkyňa v konaní vedenom na Okresnom súde v Prešove pod sp. zn. 10C/92/2016 žalobou doručenu dňa 16.03.2016 namietala bezúročnosť a bezpoplatkovosť spotrebiteľského úveru uzatvoreného so žalovaným, potom od uvedeného dňa už mala vedomosť, nie len o obsahu uvedenej obligatórnej náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ale aj o právnych dôsledkoch jej absencie. Na základe uvedeného preto považoval neakceptovateľné tvrdenie žalobkyne, že sa o bezúročnosti a bezpoplatkovosti predmetného úveru dozvedela až od právneho posúdenia Občianskeho združenia HOOS dňa 18.10.2018. V predmetnej veci zároveň považoval za vylúčenú aplikáciu desaťročnej objektívnej lehoty, pre úmyselné bezdôvodné obohatenie, a to s poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu SR pod sp. zn. 1Cdo/238/2017 zo dňa 18.10.2018. Považoval za nepochybné, že žalobkyňa poslednú splátku úveru v prospech žalovaného uhradila 16.09.2013, a preto s poukazom na podanie žaloby 16.04.2020 si nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia uplatnila po uplynutí dvojročnej subjektívnej, ako aj trojročnej objektívnej premlčacej doby. Žalobkyňa sa ďalej domáhala určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky uvedenej v zmluve o úvere v časti 3 zmluva o úvere a záverečné ustanovenia bod 6 v znení: Zmluvné strany sa dohodli, že akékoľvek spory, ktoré vzniknú z tejto zmluvy, vrátane sporov o jej vznik, platnosť a výklad, budú rozhodované v súlade s rozhodcovskou doložkou uvedenou v čl. 10 II. časti všeobecných obchodných podmienok. Takúto rozhodcovskú doložku nepovažoval v žiadnom prípade za individuálne dojednanú, a teda ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku v zmysle ustanovenia § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka, a preto žalobe v uvedenej časti vyhovel.

4. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 a 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Vo vzťahu k bezdôvodnému obohateniu priznal nárok na náhradu trov konania úspešnému žalovanému voči neúspešnej žalobkyne a vo vzťahu určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky priznal nárok na náhradu trov konania úspešnej žalobkyne voči neúspešnému žalovanému.

5. V zákonom stanovenej lehote podala proti rozsudku súdu prvej inštancie v rozsahu výrokov I. a III. odvolanie žalobkyňa. Namietala, že pokiaľ súd prvej inštancie neakceptoval ňou namietanú absenciu ďalších obligatórnych náležitostí úverovej zmluvy, vychádzal z mylných úvah. Zmluva o úvere neobsahuje slovné spojenie „dobu trvania“ a zisťovanie, resp., výpočet doby trvania zmluvy z ďalších predpísaných zmluvy požiadavke ZoSÚ, ani požiadavke Smernice na uvádzanie doby trvania zmluvy nezodpovedá. Vo vzťahu k obligatórnej náležitosti úverovej zmluvy a to celkovej čiastky úveru uviedla, že úverová zmluva obsahuje výšku úveru 6.500 eur, aj celkovú výšku nákladov 3.525,99 eura, ale neobsahuje ani slovné spojenie „celková čiastka, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, ani číselnej hodnoty tohto pojmu. Za mylné považovala žalobkyňa aj závery súdu prvej inštancie o premlčaní bezdôvodného obohatenia. Tvrdila, že pri skutkovej podstate bezdôvodného obohatenia plnením bez právneho dôvodu, tak oprávnený musí získať skutočnú a nie len predpokladanú vedomosť nie len o tom, že platil, kedy platil a komu platil, ale rovnako dôležité a z hľadiska subjektívnej premlčacej doby najdôležitejšie je aj získanie vedomosti o tom, že platil bez právneho dôvodu a až získaním všetkých týchto rozhodujúcich skutočností, môže začať plynúť oprávnenému subjektívna premlčacia doba. Zákon na začatie plynutia subjektívnej premlčacej doby nevyžaduje, aby oprávnený získal len vedomosť o kvantite týchto skutočností, že sa stali, ale aj o ich kvalite, že došlo k porušeniu práv oprávneného a k bezdôvodnému obohateniu a že môže podať žalobu. Tvrdila, že nevedela, že platby, ktoré od nej žalovaný prijal nad výšku istiny, odo nej prijíma protizákonne. Žila v omyle, že žalovaný tieto platby prijíma v súlade so zákonom a tento omyl spôsobil žalovaný porušením spotrebiteľského práva, pričom

verila tomu, že pri poskytovaní úveru postupuje s náležitou odbornou starostlivosťou, bezo zbytku podľa zákona. Za mylné považovala aj závery súdu prvej inštancie, podľa ktorých sa žalovaný na môj úkor neobohatil bezdôvodne úmyselne. Priamym dôkazom o úmysle veriteľa bezdôvodne sa obohacovať na úkor spotrebiteľa zo spotrebiteľských úverov by bolo priznanie takého úmyslu, čo však zrejme do úvahy neprichádza. Je preto potrebné vychádzať z právnej úpravy spotrebiteľských úverov z kvalifikácie veriteľa a predovšetkým z jeho konania. Tvrdila, že prijatím platby tvoriacej bezdôvodné obohatenie, sa úmysel dodávateľa získať bezdôvodné obohatenie prejavil a naplnil jeho konaním, keď prijal a ponechal si platbu, ktorá mu bola vyplatená bez právneho dôvodu. Obchodník, profesionál vedel, že mu bola platba vyplatená v rozpore so zákonom a napriek tomu si platbu ponechal. Chcel platbu prijať a prijal ju, vediac, že je to platba prevyšujúca spotrebiteľovi poskytnutú sumu, a nepatrí mu z dôvodu bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, prípadne z dôvodu neplatnosti úverovej zmluvy. Objektívna desaťročná premlčacia doba, na premlčanie bezdôvodného obohatenia preto začína plynúť prijatím každej takejto nedôvodnej prijatej platby od momentu, keď ju veriteľ od spotrebiteľa prijal. Zdôraznila, že je to sám veriteľ, kto pripravuje takéto neplatné úverové zmluvy, alebo bezúročné a bezpoplatkové úvery. Dôkazom o úmysle veriteľa bezdôvodne sa na úkor spotrebiteľa obohacovať, prijímaním platieb od spotrebiteľa po splatení spotrebiteľovi poskytnutej sumy, je prijímanie takýchto platieb, po splatení poskytnutej sumy v dobe, keď už veriteľovi je známa judikatúra k bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru a k neplatnosti spotrebiteľských zmlúv, a to nielen týkajúca sa iných podnikateľských subjektov, poskytujúcich spotrebiteľské úvery, ale aj vo veciach, v ktorých bol sám stranou takéhoto konania. Žalovaný sa na môj úkor obohatil úmyselne a preto na posúdenie premlčania nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia je potrebné aplikovať desaťročnú objektívnu premlčaciu dobu. Na základe uvedených skutočností navrhla rozsudok zrušiť a vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. Vo vyjadrení k odvolaniu žalobkyne žalovaný považoval napadnutý rozsudok za správny po stránke právnej aj skutkovej, nakoľko jeho vydaniu predchádzalo dostatočné zistenie skutkového stavu a náležitá aplikácia relevantných právnych predpisov na predmetnú spotrebiteľskú vec. O nemožnosti aplikácie desaťročnej objektívnej premlčacej doby sa zaoberal Najvyšší súd SR v rozhodnutí 1Cdo/238/2017, s ktorým sa stotožnil vo svojom rozhodnutí aj Krajský súd v Prešove vo veci pod sp. zn. 25Co/84/2018. Správne na podporu svojej argumentácie poukázal súd prvej inštancie na aktuálne rozhodnutie Najvyššieho súdu SR pod sp. zn. 4Cdo/219/2019 zo dňa 21.10.2020, ktorým bol zrušený rozsudok Krajského súdu v Prešove pod sp. zn. 19Co/23/2019. Na základe uvedených skutočností navrhol, aby odvolací súd rozhodol tak, že rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.

7. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 Zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), preskúmal odvolaním rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu ako aj konanie mu predchádzajúce, bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a zistil existenciu dôvodov pre zrušenie rozhodnutia a vrátenie veci na ďalšie konanie a rozhodnutie.

8. Odvolací súd v prvom rade uvádza, že zistil z výpisu žalovaného z Obchodného registra, že k 03.07.2021 žalovaný zmenil svoje obchodné meno z Poštovej banky, a.s. na 365.bank, a.s. Z uvedeného dôvodu odvolací súd označil žalovaného v záhlaví tohto uznesenia pod obchodným menom 365.bank, a.s., v súlade s aktuálnym znením zápisu žalovaného v Obchodnom registri.

9. Podľa § 389 ods. 1 písm. c) CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonal navrhované dôkazy, ak nie je účelné doplniť dokazovanie odvolacím súdom.

10. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05)

11. Odvolací súd je toho názoru, že súd prvej inštancie správne zhodnotil, že uzatvorená Zmluva o úvere pôžička na bývanie č. XXXXXXXXXXXX . zo dňa 20.07.2011 je zmluvou o spotrebiteľskom úvere

vychádzajúc z postavenia žalobkyne ako dlžníka a žalovaného ako veriteľa zo zmluvy a že je namieste aplikovať ZoSÚ.

12. Vzhľadom na skutočnosť, že sa jedna o spotrebiteľský úver, zmluva o spotrebiteľskom úvere musí obsahovať náležitosti podľa § 9 ods.2 ZoSÚ, platného a účinného v čase uzavretia zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku už dospel k záveru, že v predmetnej zmluve o spotrebiteľskom úvere absentuje údaj o všetkých predpokladoch použitých pre výpočet RPMN podľa § 9 ods. 2 písm. j) ZoSÚ, a preto predmetný spotrebiteľský úver v súlade s ustanovením § 11 ods. 1 písm. a) ZoSÚ považoval za bezúročný a bez poplatkov.

13. Žalobkyňa v odvolaní namietala nesprávne právne posúdenie absencie ďalších obligatórných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Namietala, že súd prvej inštancie nesprávne posúdil okolnosť, či zmluva o úvere pôžička na bývanie zo dňa 20.07.2011 obsahuje celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Túto jej odvoláciu námietku posúdil odvolací súd ako dôvodnú.

14. Podľa § 9 ods. 2 písm. j) ZoSÚ, zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať tieto náležitosti: ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov.

15. Z citovaného ustanovenia jednoznačne vyplýva, že zmluva o úvere musí obsahovať celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť. V zmysle ust. § 2 písm. h) ZoSÚ sa pod celkovou čiastkou, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, rozumie súčet celkovej výšky spotrebiteľského úveru a celkových nákladov spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom, t.j. nestačí len uviesť samostatne celkovú výšku úveru a celkové náklady spotrebiteľa, ale je potrebné, aby bol v zmluve explicitne vyjadrený aj ich súčet. Napriek tomu, že ide o jednoduchú matematickú operáciu, zákon vyslovene vyžaduje uvedenie nie len celkovej výšky spotrebiteľského úveru a celkových nákladov, ale aj ich súčtu, preto pokiaľ zmluva o spotrebiteľskom úvere túto náležitosť neobsahuje, úver je potrebné považovať za bezúročný a bez poplatkov podľa ust. § 11 ods. 1 písm. a) ZoSÚ aj z tohto dôvodu.

16. V dôsledku uvedeného súd prvej inštancie správne uzavrel, že má veriteľ (žalovaný) právo iba na vrátenie poskytnutej sumy úveru vo výške 6.500 eur, všetko nad uvedenú sumu je potrebné na strane žalovaného považovať za bezdôvodné obohatenie (plnenie bez právneho dôvodu). Nakoľko žalobkyňa uhradila žalovanému sumu 7.709,27 eura, rozdiel medzi plnením žalobkyne a úverom v sume 1.209,27 eura (7.709,27 mínus 6.500) je žalovaný povinný vydať žalobkyňi.

17. Popri uvedenom žalobkyňa namietala aj nesprávne právne posúdenie námietky premlčania vznesenej žalovanou. Zatiaľ čo subjektívna premlčacia doba začína podľa názoru odvolateľky plynúť získaním skutočnej vedomosti dlžníka o tom, že platil, kedy platil, komu platil, ale aj o tom, že platil bez právneho dôvodu, za začiatok objektívnej desaťročnej premlčacej doby odvolateľka považovala moment, keď veriteľ takúto nedôvodnú platbu od spotrebiteľa prijal.

18. Podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil.

19. Podľa § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka, najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

20. Odvolací súd uvádza, že pri práve na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia je teda stanovená dvojitá kombinovaná premlčacia doba subjektívna, ktorá je dvojročná, a objektívna trojročná, resp. desaťročná. Ich začiatok je stanovený odlišne a ich vzájomný vzťah je taký, že sú na sebe nezávislé čo do svojho plynutia, jeho začiatku aj konca. Ak skončí plynutie niektorej z nich, právo sa premlčí bez ohľadu na druhú premlčaciu dobu (ak je vznesená námietka premlčania). Vzájomný vzťah týchto dvoch

premlčacích dôb je taký, že ak skončí beh jednej z nich, a je vznesená námietka premlčania, právo sa premlčí a nemožno ho prizná.

21. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobkyňa sa o skutkových okolnostiach bezdôvodného obohatenia žalovaného dozvedela v čase jednotlivých úhrad presahujúcich istinu úveru a neakceptoval názor o plynutí dvojročnej subjektívnej premlčacej lehoty až od času, kedy sa žalobkyňa údajne dozvedela o bezdôvodnom obohatení žalovaného od Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS.

22. S touto argumentáciou nemožno však súhlasiť, pretože podstatnými skutkovými okolnosťami, ktoré majú význam pre záver o tom, že predmetný úver poskytnutý žalobkyni je bezúročný a bez poplatkov, a že na strane žalovaného vzniklo bezdôvodné obohatenie sú skutočnosti, ktoré sa týkajú absencie podstatných náležitostí zmluvy o predmetnom úvere, pričom túto absenciu ustálil aj súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku.

23. Odvolací súd je toho názoru, že skutkovými okolnosťami, ktoré sú právne významné z pohľadu premlčania nárokov uplatňovaných žalobkyňou v tomto konaní, je práve absencia vyššie uvedených údajov v úverovej zmluve, pričom aj pri rešpektovaní zásady, že neznalosť zákona neospravedlňuje, nie je možné spravodlivo žiadať od priemernej spotrebiteľky akou je nepochybne žalobkyňa, aby pri podpise zmluvy, respektíve (v zmysle vyššie uvedeného) pri následných splátkach dojednaného úveru, mala skutočne skutkové vedomosti tohto charakteru.

24. Odvolací súd poukazuje na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I.ÚS 430/2018 z 05.12.2018, v ktorom ústavný súd nepochybne podporil úvahy odvolacieho súdu o tom, že žalobkyňa (vo veci 22Co/53/2017 Krajského súdu v Prešove, ktorého rozhodnutie bolo predmetom ústavnej sťažnosti vo vyššie uvedenom konaní Ústavného súdu Slovenskej republiky) sa o bezdôvodnom obohatení dozvedela od Združenia na ochranu spotrebiteľa HOOS, ktoré túto skutočnosť písomne potvrdilo dňa 08.08.2016.

25. V zmysle vyššie uvedeného odvolací súd v tejto inej veci (22Co/53/2017 Krajského súdu v Prešove) uvažoval so začiatkom plynutia subjektívnej premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia od momentu konzultácie a poučenia daného žalobkyni v danej veci združením na ochranu spotrebiteľa, a takéto úvahy odvolacieho súdu považoval za ústavne konformné aj ústavný súd, keďže sťažnosť podaná žalovanou v tejto veci odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť.

26. Podľa názoru odvolacieho súdu je úplne logické sa domnievať, že spotrebiteľia by asi sotva platili, ak by mali vedomosť, že platiť nemajú. Zákon pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby (§ 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka) predpokladá to, kedy sa dotknutá osoba dozvedela o bezdôvodnom obohatení a kto ho získal. Nie teda čas, od kedy sa dozvedieť mala a mohla s poukazom na to, že mala poznať právo. Právny poriadok slová „vedieť mal a mohol“ pritom obsahuje v iných prípadoch, no na účely začiatku premlčacej doby ich nestanovil. Každý je povinný poznať právo, no nikomu nemožno nanútiť povinnosť, aby to právo vedel aj správne aplikovať. Nemožno prikázať všetkým bez rozdielu úrovne mysle byť „advokátom“, aj keď ani u týchto subjektov nemožno bez ďalšieho vylúčiť, že sa o bezdôvodnom obohatení dozvedia až s odstupom času, po vykonaní plnenia. Za rozhodujúci pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby pre uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia je teda potrebné považovať deň, kedy sa oprávnený v konkrétnom prípade skutočne dozvie o tom, že na jeho úkor došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto ho získal. Nie je pritom rozhodujúce, že oprávnený mal možnosť dozvedieť sa potrebné skutočnosti už skôr. Pre začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby na uplatnenie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia sa vyžaduje skutočná (preukázaná), nielen predpokladaná vedomosť oprávneného. Odvolací súd teda zotrváva na svojom názore v zmysle tom, že subjektívna premlčacia doba začína plynúť odo dňa, kedy sa oprávnený skutočne dozvie o tom, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto zaň zodpovedá.

27. Za týchto okolností treba prisvedčiť názoru odvolateľky v predmetnej veci, že začiatok plynutia subjektívnej premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia by mal byť v súlade s vyššie uvedenou judikatúrou posunutý na moment, kedy sa žalobkyňa skutočne dozvedela o vzniku bezdôvodného obohatenia, čo v prejednávanej veci možno posunúť na moment, kedy získala potrebné informácie od Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, ku dňu 18.10.2018.

28. Vo vzťahu k odvodzovaniu začatia plynutia subjektívnej premlčacej doby od konaní, vedených na Okresnom súde Prešov, na základe žalôb žalobkyne proti žalovanému, vo veciach sp. zn. 10C/92/2016 a sp. zn. 29Csp/25/2018, odvolací súd uvádza vo vzťahu k veci vedenej na Okresnom súde pod sp. zn. 29Csp/25/2018, že išlo o žalobu doručenú 12.09.2018, po konzultácii so Združením HOOS dňa 31.8.2018 a nakoľko v prejednávanej veci ide o žalobu zo dňa 14.04.2020, po konzultácii so Združením 18.10.2018, teda aj keby sa vychádzalo z konzultácie so Združením HOOS vo veci 29Csp/25/2018, dňa 31.08.2018, žaloba v súdnej veci, podaná 16.04.2020 bola podaná včas v dvojročnej premlčacej dobe. Vo vzťahu ku konaniu sp. zn. 10C/92/2016 možno súhlasiť s odvolacím argumentom žalobkyne, že v každej tejto veci ide o osobitnú spotrebiteľskú zmluvu. Spotrebiteľ ako laik bol nútený sa v každej veci obrátiť na právnu pomoc.

29. Ak by sa teda aj prihliadlo na vec Okresného súdu Prešov, sp. zn. 10C/92/2016, tak sa nemôže týkať vedomosti o rozhodujúcich skutočnostiach, ktorými sú v prejednávanej veci absencia doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere (§ 9 ods. 2 písm. f/ ZoSÚ) a celkovej čiastky, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítanej na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere. O týchto rozhodujúcich skutočnostiach, rozhodných pre začatie plynutia subjektívnej premlčacej doby, sa dozvedela žalobkyňa 18.10.2018, od Združenia.

30. Z uvedených dôvodov preto nebolo možné prisvedčiť námietke žalovaného, že plynutie tejto premlčacej doby je potrebné počítat' odo dňa vykonania úhrad bez domnelého právneho dôvodu, a teda že žaloba bola podaná po uplynutí subjektívnej premlčacej doby.

31. K objektívnej 10-ročnej premlčacej dobe odvolací súd uvádza, že ani v tomto ohľade nemožno prisvedčiť tvrdeniu žalovaného, že je potrebné preukázanie jeho úmyslu bezdôvodne sa obohatiť, a to ani s poukazom na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/238/2017 zo dňa 18.10.2018.

32. Odvolací súd v prvom rade poukazuje na rozsudok Súdneho dvora EÚ sp. zn. C-485/19 zo dňa 22.04.2021, ktorý rozhodol takto: „Zásada efektivity sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že na žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm neoprávnene zaplatených v rámci plnenia zmluvy o úvere na základe nekalých podmienok v zmysle smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách alebo na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkami smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS, sa vzťahuje trojročná premlčacia lehota, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu.“

33. Súdny dvor EU v uvedenom rozsudku uviedol nasledovne cit.:

64. „Preto je potrebné dospieť k záveru, že procesné podmienky, o aké ide vo veci samej, tým, že vyžadujú od spotrebiteľa, aby podal žalobu v lehote troch rokov od dátumu, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu, pričom k tomuto obohateniu môže dôjsť počas plnenia dlhodobej zmluvy, sú takej povahy, že môžu nadmerne sťažovať výkon práv, ktoré mu priznáva smernica 93/13 alebo smernica 2008/48, a teda že tieto podmienky sú v rozpore so zásadou efektivity (pozri analogicky rozsudky z 9. júla 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Sociétés Générale, C 698/18 a C 699/18, EU:C:2020:537, body 67 a 75, ako aj zo 16. júla 2020, Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C 224/19 a C 259/19, EU:C:2020:578, bod 91).

65. Okrem toho ako uviedol generálny advokát v bodoch 87 a 89 svojich návrhov, úmysel predajcu alebo dodávateľa, ktorý využil zmluvnú podmienku považovanú za nekalú, nemá vo vzťahu k právam spotrebiteľov vyplývajúcim z ustanovení smernice 93/13 žiadny význam, a to isté platí aj pokiaľ ide o článok 10 ods. 2 smernice 2008/48. Preto spotrebiteľ nemôže mať na účely uplatnenia svojich práv vyplývajúcich z týchto ustanovení povinnosť preukazovať úmyselnú povahu konania príslušného predajcu alebo dodávateľa. Z toho vyplýva, že možnosť predĺžiť trojročnú premlčaciu lehotu pod podmienkou, že spotrebiteľ preukáže úmysel predajcu alebo dodávateľa, ako je stanovená v § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka, nemôže vyvrátiť konštatovanie uvedené v predchádzajúcom bode tohto rozsudku.

66. Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy je na prvú otázku potrebné odpovedať tak, že zásada efektivity sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že na žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm neoprávnene zaplatených v rámci plnenia zmluvy o úvere na základe nekalých podmienok v zmysle smernice 93/13 alebo na základe podmienok, ktoré sú v

rozpore s požiadavkami smernice 2008/48, sa vzťahuje trojročná premlčacia lehota, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu.“

34. V spojenej veci Súdny dvor (prvá komora) C 776/19 až C 782/19 rozhodol takto:

„1. Článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách v spojení so zásadou efektivity sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá na účely podania návrhu spotrebiteľom:

- na konštatovanie nekalej povahy podmienky nachádzajúcej sa v zmluve uzatvorenej medzi predajcom alebo dodávateľom a týmto spotrebiteľom stanovuje premlčaciu lehotu,
- na vrátenie neoprávnene zaplatených súm na základe takýchto nekalých podmienok stanovuje päťročnú premlčaciu lehotu, keďže táto lehota začína plynúť ku dňu prijatia ponuky úveru, takže spotrebiteľ nemusel v tomto čase poznať všetky svoje práva vyplývajúce z tejto smernice.

2. Článok 4 ods. 2 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že podmienky zmluvy o úvere, ktoré stanovujú, že cudzia mena je menou úverového účtu a euro je menou platieb, a ktoré majú za následok, že kurzové riziko nesie dlžník, patria do pôsobnosti tohto ustanovenia v prípade, že tieto podmienky stanovujú podstatný prvok charakterizujúci uvedenú zmluvu.

3. Článok 4 ods. 2 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že v rámci zmluvy o úvere vyjadrenom v cudzej mene je požiadavka transparentnosti podmienok tejto zmluvy, ktoré stanovujú, že cudzia mena je menou úverového účtu a euro je menou platieb, a ktoré majú za následok, že kurzové riziko nesie dlžník, splnená v prípade, že predajca alebo dodávateľ poskytol spotrebiteľovi dostatočné a presné informácie umožňujúce priemernému spotrebiteľovi, ktorý je riadne informovaný a primerane pozorný a obozretný, pochopiť konkrétne fungovanie predmetného finančného mechanizmu a zhodnotiť tak riziko negatívnych, potenciálne významných ekonomických dôsledkov takýchto podmienok na jeho finančné záväzky počas celej doby trvania tej istej zmluvy.

4. Smernica 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby dôkazné bremeno v súvislosti s preukázaním jasnej a zrozumiteľnej povahy zmluvnej podmienky v zmysle článku 4 ods. 2 tejto smernice niesol spotrebiteľ

5. Článok 3 ods. 1 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že podmienky zmluvy o úvere, ktoré stanovujú, že cudzia mena je menou úverového účtu a euro je menou platieb, a ktoré majú za následok, že kurzové riziko bez toho, aby bolo obmedzené, nesie dlžník, môžu vytvárať v neprospech spotrebiteľa značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach, ktoré vyplývajú stranám z uvedenej zmluvy, keďže predajca alebo dodávateľ nemohol pri dodržaní požiadavky transparentnosti vo vzťahu k spotrebiteľovi rozumne očakávať, že po predchádzajúcom individuálnom dojednaní tento spotrebiteľ prijme neúmerné kurzové riziko, ktoré vyplýva z takýchto podmienok.

35. Zhrňujúc uvedené pre naplnenie zmyslu a účelu čl. 6 ods. 1, čl. 7 ods. 1 Smernice Rady 93/13 EHS v zásade bez ďalšieho vzhľadom na odbornú profesionálnu zdatnosť v činnosti poskytovania pôžičiek sa úmysel žalovaného dodávateľa prezumuje a dôkazné bremeno ho zaťažuje v otázke preukázania okolností neúmyselného konania.

36. Zabezpečujúc výklad v súlade s uvedenými rozhodnutiami Súdneho dvora pre nesťaženie výkonu práva na účely vrátenia neoprávnene zaplatených súm (bezdôvodného obohatenia), premlčacia doba môže byť zlučiteľná so zásadou efektivity len vtedy, ak spotrebiteľ mal možnosť oboznámiť sa so svojimi právami predtým, ako táto doba začala plynúť alebo uplynula (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 6. októbra 2009, Asturcom Telecomunicaciones, C 40/08, EU:C:2009:615, bod 45; z 9. júla 2020, Raiffeisen Bank a BRD Groupe Sociétés Générale, C 698/18 a C 699/18, EU:C:2020:537, bod 67, ako aj zo 16. júla 2020, Caixabank a Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C 224/19 a C 259/19, EU:C:2020:578, bod 91).

37. V spojených veciach C-698/18 a C-699/18, Súdny dvor EÚ (štvrtá komora) rozhodol takto:

„1. Článok 2 písm. b), článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že žaloba o určenie neplatnosti nekalej podmienky uvedenej v zmluve uzatvorenej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom sa nepremičuje, a zároveň uplatňuje premlčaciu lehotu na žalobu o uplatnenie reštitučných účinkov tohto určenia, ak táto lehota nie je menej priaznivá, ako lehota týkajúca sa podobných žalôb vnútroštátnej povahy (zásada ekvivalencie), a nevedie k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu výkonu práv vyplývajúcich z práva Únie, osobitne zo smernice 93/13 (zásada efektivity).

2. Článok 2 písm. b), článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice 93/13, ako aj zásady ekvivalencie, efektivity a právnej istoty sa majú vykladať v tom zmysle, že bránia súdnemu výkladu vnútroštátnej právnej úpravy, podľa ktorého žaloba o vrátenie súm bezdôvodne zaplatených na základe nekalkej podmienky nachádzajúcej sa v zmluve uzatvorenej medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom podlieha trojročnej premlčacej lehote, ktorá začína plynúť odo dňa úplného splnenia tejto zmluvy, ak sa predpokladá, bez potreby overenia, že k tomuto dátumu spotrebiteľ musel vedieť o nekalom charaktere predmetnej zmluvnej podmienky, alebo keď pre podobné žaloby založené na určitých vnútroštátnych právnych predpisoch táto lehota začína plynúť až od okamihu určenia právneho dôvodu týchto žalôb súdom.

3. Súdny dvor Európskej únie nemá právomoc odpovedať na otázky položené Tribunalul Specializat Mureş (Špecializovaný súd Mureş, Rumunsko) v jeho rozhodnutí z 12. júna 2018 v súvislosti s vecou C-699/18.“

38. Vo vzťahu k uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č.k. 1Cdo/238/2017 zo dňa 18.10.2018 odvolací súd konštatuje, že s týmto sa aj vzhľadom na vyššie uvedené argumenty nemôže stotožniť. Podľa názoru odvolacieho súdu je nemysliteľné, aby dôkazné bremeno ohľadne preukázania úmyslu dodávateľa bezdôvodne sa obohatiť zaťažovalo spotrebiteľa.

39. Žalovaný ako osoba podnikajúca na finančnom trhu má odbornú prevahu nad spotrebiteľom, ktorému poskytuje svoje služby, a preto možno od neho očakávať, že vo vzťahu k nemu sa bude správať poctivo. V predmete činnosti má okrem iného i poskytovanie úverov, teda jeho povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov, obzvlášť pokiaľ ide uvádzanie obligatórnych náležitostí podľa § 9 ods. 2 ZoSÚ v zmluve o spotrebiteľskom úvere.

40. V čase uzatvorenia zmluvy (20.07.2011) ZoSÚ v ustanovení § 9 upravoval obligatórne náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere. S neuvedením niektorých spája sankciu v podobe bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru. Súd prvej inštancie zistil, že v predmetnej zmluve o spotrebiteľskom úvere absentuje údaj o všetkých predpokladoch použitých pre výpočet RPMN, a preto sa predmetný spotrebiteľský úver v súlade s ustanovením § 11 ods. 1 písm. a) ZoSÚ považoval za bezúročný a bez poplatkov. Podľa názoru odvolacieho súdu zmluva o úvere tiež neobsahovala zákonom vyžadovanú náležitosť uvedenú v § 9 ods. 2 písm. j) ZoSÚ a to celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť. V zmysle ust. § 2 písm. h) ZoSÚ sa pod celkovou čiastkou, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, rozumie súčet celkovej výšky spotrebiteľského úveru a celkových nákladov spotrebiteľa spojených so spotrebiteľským úverom, t.j. nestačí len uviesť samostatne celkovú výšku úveru a celkové náklady spotrebiteľa, ale je potrebné, aby bol v zmluve explicitne vyjadrený aj ich súčet. Napriek tomu, že ide o jednoduchú matematickú operáciu, zákon vyslovene vyžaduje uvedenie nie len celkovej výšky spotrebiteľského úveru a celkových nákladov, ale aj ich súčtu, preto pokiaľ zmluva o spotrebiteľskom úvere túto náležitosť neobsahuje, úver je potrebné považovať za bezúročný a bez poplatkov podľa ust. § 11 ods. 1 písm. a) ZoSÚ aj z tohto dôvodu.

41. Ak tieto zákonom vyžadované osobitné náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere dodržané neboli, žalovaný sa svojej zodpovednosti za uzatvorenie takejto zmluvy nemôže zbaviť ani poukazom na princíp „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona neospravedlňuje) uplatnením jeho dôsledkov v neprospech žalobkyne. Rešpektovanie tohto princípu v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa treba vyžadovať v najvyššej možnej miere. Ak žalovaný ako subjekt dlhodobo pôsobiaci na finančnom trhu, ktorého predmetom činnosti je poskytovanie úverov, v rozpore so zákonom nedodrží predpísané náležitosti zmluvy spôsobujúce, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, jeho konanie nemožno hodnotiť inak ako konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia plnením bez právneho dôvodu, minimálne s nepriamym úmyslom získať majetkový prospech. Je skutočne veľmi ťažko uveriť, aby žalovaný ako banka nemal vedomosť o tom, čo môže spôsobiť uzavretím zmluvy bez uvedenia týchto náležitostí a pre prípad, že sa tak stane, že s tým nebol uzrozumený.

42. Výsledky už spomenutých prejudiciálnych konaní nepodporujú záver vychádzajúci z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 1Cdo/238/2017, práve naopak, kľúčnym v prejednávanej veci je v prvom rade unesenie dôkazného bremena zo strany dodávateľa vo vzťahu k vyvráteniu prezumpcie úmyslu. Žalovanej sa v priebehu celého konania nepodarilo preukázať, že požadovanie úrokov a poplatkov nad rámec istiny vzhľadom na jej odbornú zdatnosť a profesionalitu pri poskytovaní úverov, nepožadovala úmyselne.

43. Z týchto dôvodov preto nemožno konštatovať správnosť úvah súdu prvej inštancie o nemožnosti aplikovania desaťročnej objektívnej premlčacej doby v prejednávanej veci na vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré je predmetom tohto konania.

44. Odvolací súd preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v zamietavom výroku II. a v súvisiacom výroku III. o trovách konania zrušil podľa § 389 ods. 1 písm. b) a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 CSP).

45. Úlohou súdu prvej inštancie v ďalšom bude postupovať v zmysle vyššie naznačených intenciách.

46. Súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP).

47. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie o náhrade trov konania pred súdom prvej inštancie, ako aj odvolacieho konania (§ 396 ods.3 CSP).

48. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).